

TKS Nova publikacija Igorja Omerze o zasledovanju Igorja Bavčarja

Še vedno vlada nepravilen odnos do temeljev države

Pred kratkim je izšla nova knjiga iz serije *Velikani slovenske osamosvojitve in Udba* raziskovalca in publicista Igorja Omerze. Knjigo so v petek, 22. marca, v prostorih Tržaškega knjižnega središča predstavili avtor, protagonist knjige Igor Bavčar in Dimitrij Rupel. Zanimivo srečanje je vodil Ivo Jevnikar, ki je povedal, kako je v knjigi opisano tajno spremljanje Igorja Bavčarja od leta 1982, to je od kongresa Zveze socialistične mladine v Novem mestu, vse do 19. aprila leta 1990, še mesec preden je postal notranji minister. Ko je začela Udba zasledovati Bavčarja, so se prebujale socialne iniciative, nova družbena gibanja itd. V knjigi so posebej poudarjena nekatera poglavja tega turbulentnega obdobja: kako so pripravljali publikacijo Staneta Kavčiča *Dnevnik in spomini*, afera Janša, Borštner, Tasić in Zavrl, zgodovinska vloga Bavčarjevega odbora oz. odbora za varstvo človekovih pravic, ki je bistveno vplival na demokratične spremembe, ki jih je doživela Slovenija,

itd. Več takih dogodkov je opisanih v knjigi, ki ni preveč obširna in se z lahkoto ter napeto prebira, je poudaril Jevnikar in spomnil, kako je bil tudi avtor neposredno vpleten v nekatere dinamike tistega časa. V knjigi nastopajo vsi takratni vodilni politiki, prihodnji politiki, vojaki, policaji itn. Med drugim najdemo nekaj podatkov tudi o tržaškem oddelku omenjenega odbora in kako je Udba preko informatorjev sledila delovanju le-tega. Opisani so Bavčarjev nastop v Gorici na vabilo mladinskega odbora Slovenske kulturno-gospodarske zveze, stiki z zelenimi in alternativci, obiski pri Levstiku v Gorici in še marsikaj. Vse to je danes še zelo aktualno, saj se premalo govori o naporih in žrtvovanjih za samostojno državo ter zločinih komunističnega režima. Ukinjanje dnevov spomina, pogrebne časti za nekdanje komunistične vodje in še marsikaj ustvarja nepravilen odnos do temeljev samostojne države, je na

srečanju poudaril Omerza. Avtor je povedal, kako je zbiral dokumente in sestavil publikacijo. Zbiranje podatkov je po razsežnem uničenju udbovskega gradiva oteženo, saj ne vemo točno, koliko je bilo uničenega nasploh in koliko od vsakega posameznika. Čeprav je knjiga o Bavčarju in Udbi, avtor vključuje tudi nekatere partijske dokumente, da razumemo takratni kontekst in okolje. Kot rečeno, je v knjigi opisan tajni nadzor Bavčarja v študentskih letih, kasneje v obdobju, ko piše

o Kavčičevih dnevniških zapisih, obdobju afere JBTZ, v času ustanovitve odbora za pravice Janeza Janše, ki se potem spremeni v Odbor za varstvo človekovih pravic, ki ga v kratkem podpre 200.000-članska množica. Sledi zahteva za pravosodne ukrepe in dokument, da je treba Bavčarja procesirati (med drugim tudi Omerzo in dva novinarja), a do tega ne pride, saj je takrat režim že tako razrahljan, da si tega ne upajo narediti. Bavčar je o knjigi povedal, da je še on izvedel nekatere

nove in zanimive stvari, predvsem načine spremljanja oz. zalezovanja. V opisu se tudi kaže velika zagata partijske oblasti, ki ni bila več odločna. Slovenska partijska oblast s Kučanom na čelu je zelo spretno vijugala med zahtevami slovenske opozicije in nastajajočimi idejami o samostojni državi na eni strani ter idejo Jugoslavije na drugi, ki jo je v resnici podpirala. Tudi prvi slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel je s prisotnimi delil več anekdot tistega časa, kako je prišlo

do razpada Jugoslavije in Sovjetske zveze, nastanka samostojnih držav in dejanskega konca hladne vojne. "Dogodki, ki so nas osrečili, so se kar vrstili," je dejal. Vse to traja tja do leta 2008, ko se stanje spet poslabša in imamo nek "začetek konca konca hladne vojne". Spet se začenejo stvari zapletati do take mere, da imamo danes vojne v neposredni bližini. Slovenci smo še danes v izobraževalnem procesu in še vedno produkt nekega marksističnega razumevanja države. Nevladne organizacije imajo večjo besedo kot državne institucije, ki pa so ključne za uspešno vzdrževanje in so znak razvitosti države, je ob koncu povedal Bavčar. Naj ob koncu povemo, da je nova knjiga Igorja Omerze prav gotovo koristna za vsakega, ki želi to obdobje preučevati. Avtor bo med drugim letos izdal še dve knjigi iz te serije: *Dimitrij Rupel - Negativ* in *Franc Jeza - Separatist*.